

ÚSTAVNÝ SÚD SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Hlavná 110, 042 65 Košice 1

P. O. Box E – 35

PREHEAD VYBRANÝCH ROZHODNUTÍ ÚSTAVNÉHO SÚDU SLOVENSKEJ REPUBLIKY

za obdobie III./2023
Senát I

Nález:

spisová značka	I. ÚS 418/2022
populárny názov	trovy tzv. starej exekúcie
sudca spravodajca	Rastislav Kaššák
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Nález - Nález
dátum rozhodnutia	09.02.2023
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Dodatkový protokol k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 20 ods. 1 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1
analytická právna veta	Aj zrušenie upovedomenia o zastavení starej exekúcie nevyklučuje to, aby bola sťažovateľovi pri zastavení exekúcie priznaná odmena a náhrady, a to aj proti bonitnému oprávnenému v sume, ktorá bude vyššia ako paušálna náhrada priznaná podľa zákona č. 233/2019 Z. z. o ukončení niektorých exekučných konaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Na tom nemení nič ani § 243j Exekučného poriadku, podľa ktorého v exekučnom konaní začatom pred 1. aprílom 2017 ak sa exekúcia zastavila, môže súd rozhodnúť, že exekútor nemá nárok na náhradu trov exekúcie, ak sú tu dôvody hodné osobitného zreteľa, a to najmä ak exekútor pri výkone exekúcie nepostupoval v súlade so zákonom alebo ak nepredložil súdu vec na zastavenie podľa § 57 ods. 4 Exekučného poriadku.
skutkový stav a základné fakty	Sťažovateľ vystupoval v konaní pred okresným súdom v pozícii súdneho exekútora, ktorý bol poverený výkonom exekúcie. Sťažovateľ 17. februára 2020 vydal upovedomenie o zastavení starej exekúcie a výzvu oprávnenému na úhradu trov starej exekúcie, a to z dôvodu, že boli naplnené podmienky na takýto postup podľa zákona č. 233/2019 Z. z. o ukončení niektorých exekučných konaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 233/2019 Z. z.“). Proti upovedomeniu sťažovateľa o zastavení exekúcie podal oprávnený námietky, o ktorých rozhodol okresný súd uznesením z 24. novembra 2020 vydaným vyšším súdnym úradníkom, a to tak, že im vyhovel a zrušil upovedomenie o zastavení starej exekúcie s odôvodnením, že právo priznané exekučným titulom zaniklo uplynutím času 17. augusta 2003, teda pred účinnosťou zákona č. 233/2019 Z. z. Proti uzneseniu vyššieho súdneho úradníka podal sťažovateľ sťažnosť, o ktorej rozhodol okresný súd obsadený sudcom uznesením z 8. októbra 2021 tak, že sťažnosť sťažovateľa zamietol, pretože preklúzia vymáhaného práva nastala skôr ako rozhodná doba podľa zákona č. 233/2019 Z. z. Súdny exekútor v zmysle § 57 ods. 4 Exekučného poriadku v okamihu zistenia skutočnosti, že vymáhaný exekučný titul je prekludovaný, bol povinný podať návrh na zastavenie exekúcie podľa § 57 ods. 1 písm. f) Exekučného poriadku, preto súd zrušil vydané upovedomenie o zastavení starej exekúcie a za primárny dôvod zastavenia

	<p>exekúcie považoval preklúziu vymáhaného práva.</p> <p>Následne okresný súd uznesením z 19. apríla 20200 (ďalej len "napadnuté uznesenie) zastavil exekúciu a nepriznal sťažovateľovi trovy exekúcie z dôvodu, že k zastaveniu exekúcie malo dôjsť ešte v roku 2003. Dospel k záveru, že „sú splnené podmienky predpokladané v ustanovení § 243j Exekučného poriadku. Má ísť o dôvody hodné osobitného zreteľa, exekútor nemal postupovať v exekúcii v súlade so zákonom, keďže nemal konať hospodárne a bez zbytočných priet'ahov a zároveň nemal podať návrh na zastavenie exekúcie“.</p>
<p>z odôvodnenia</p>	<p>V posudzovanej veci sa sporným stala aplikácia správneho právneho predpisu pri existencii dôvodov na zastavenie exekúcie, keď na jednej strane sťažovateľ argumentuje v prospech použitia osobitného zákona č. 233/2019 Z. z. a na druhej strane okresný súd založil napadnuté uznesenie na potrebe vydať rozhodnutie o zastavení exekúcie podľa Exekučného poriadku. Vyriešenie tohto problému nadobúda podľa názoru sťažovateľa ústavný rozmer, pretože od odpovede na túto otázku je priamo závislý právny režim náhrady trov exekúcie, v súvislosti s ktorým namieta porušenie svojich práv.</p> <p>Pre posúdenie ústavnej sťažnosti je potrebné v prvom rade poukázať na zmysel a účel prijatia zákona č. 233/2019 Z. z., ktorým bolo riešiť neúnosnú situáciu na exekučných súdoch, kde sa v státišicoch exekučných konaní dlhodobo neúspešne viedla exekúcia proti povinným a v konečnom dôsledku tento stav vyúsťoval až do kolízie s princípom právnej istoty subjektov exekučného konania. Zákonodarca túto situáciu neriešil novelou Exekučného poriadku, ale samostatným zákonom, ktorým zaviedol okrem iného aj pojem stará exekúcia. V zmysle tohto osobitného zákona má súdny exekútor za splnenia zákonných predpokladov povinnosť oznámiť oprávneným vo svojom upovedomení, že ex lege došlo k zastaveniu týchto starých exekúcií. V rámci svojho včasného upovedomenia má súdny exekútor možnosť si uplatniť u oprávneného tzv. paušálne trovy zastavenej exekúcie v presne stanovenej výške. Zákon č. 233/2019 Z. z. je teda vo vzťahu k Exekučnému poriadku úpravou lex specialis, ktorá osobitne upravuje tam stanovené situácie, a to tak vo vzťahu k ďalšiemu trvaniu exekučného konania, ako aj vo vzťahu k otázke náhrady trov exekútora, ktorú rieši v porovnaní s exekučným poriadkom osobitným spôsobom. 15. V danej exekučnej veci išlo o tzv. starú exekúciu v zmysle jej zákonnej definície (§ 1 ods. 2), čo indikovalo aplikáciu zákona č. 233/2019 Z. z. Okolnosťou majúcou za následok zastavenie exekúcie priamo zo zákona malo byť uplynutie rozhodnej doby, teda doby 5 rokov od doručenia prvotného poverenia na vykonanie exekúcie súdnemu exekútorovi. Sťažovateľ, riadiac sa právnou úpravou, preto vydal upovedomenie o zastavení starej exekúcie. Exekučný súd s vydaním upovedomenia o zastavení exekúcie nesúhlasil, pretože podľa jeho názoru došlo k zániku práva (preklúzii) skôr než k uplynutiu rozhodnej doby, a preto mala byť exekúcia zastavená podľa § 57 ods. 1 písm. f) Exekučného poriadku účinného do 31. marca 2017.</p> <p>Na základe zjednotenia právnych názorov podľa § 13 ods. 3 zákona o ústavnom súde plénom ústavného súdu, plénom ústavného súdu v uznesení č. k. PLz. ÚS 1/2023 z 25. januára 2023 uviedlo, že preklúzia sama osebe na rozdiel od skutočností podľa zákona č. 233/2019 Z. z. nespôsobuje zastavenie exekúcie. Na skončenie exekúcie podľa Exekučného poriadku sa vyžaduje uznesenie súdu o jej zastavení. Inak povedané, exekúcia sa nezastavuje priamo vznikom dôvodu na zastavenie, teda zo zákona ako tomu je podľa zákona č. 233/2019 Z. z., ale až rozhodnutím súdu. Do účinnosti zákona č. 233/2019 Z. z. však vo veci sťažovateľa nebolo o zastavení exekúcie rozhodnuté. Po nadobudnutí účinnosti zákona č. 233/2019 Z. z. už exekučný súd preto nemohol zastaviť exekúciu podľa Exekučného poriadku a mal aplikovať len pravidlá osobitných ustanovení zákona č. 233/2019 Z. z. Opačný právny názor je popretím účelu a zmyslu zákona č. 233/2019 Z. z. ako osobitného, pre tento prípad (zlyhania exekučného systému) prijatého zákona. V konaní o námietkach oprávneného proti upovedomeniu o zastavení starej exekúcie je úlohou exekučného súdu skúmať iba to, či v súlade s týmto zákonom došlo k zastaveniu starej exekúcie zo zákona a nie to, či bol skôr daný dôvod na jej zastavenie podľa Exekučného poriadku.</p>

	<p>Na takúto úvahu nie je v zákone č. 233/2019 Z. z. žiaden normatívny základ.</p> <p>Plénium ústavného súdu konštatovalo, že „I. Právny názor, podľa ktorého dôvodom zrušenia upovedomenia o zastavení starej exekúcie na námietky oprávneného podľa § 7 zákona č. 233/2019 Z. z. o ukončení niektorých exekučných konaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov je to, že už pred účinnosťou tohto zákona bol daný dôvod na zastavenie exekúcie podľa § 57 ods. 1 písm. f) Exekučného poriadku v znení účinnom do 31. marca 2017, nie je správny. 6 II. Samotné zrušenie upovedomenia o zastavení starej exekúcie však nie je porušením základných práv súdneho exekútora na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práv na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a pokojné užívanie majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.“</p> <p>V tejto súvislosti plénium ústavného súdu zdôraznilo, že právomoc ústavného súdu v konaní o ústavnej sťažnosti podľa čl. 127 ústavy proti rozhodnutiu všeobecného súdu je výlučne založená na jeho prieskume z hľadiska dodržania ústavnoprávných princípov, teda či v rozhodnutí boli chránené základné práva sťažovateľa. To v danom kontexte znamená, že ani prípadná vecná nesprávnosť rozhodnutia všeobecného súdu nie je sama osebe významná, lebo konanie o ústavnej sťažnosti nie je pokračovaním konania na všeobecných súdoch (I. ÚS 140/2017).</p> <p>Plénium ústavného súdu sa zaoberalo aj otázkou náhrady trov exekúcie, o ktorú sťažovateľovi primárne išlo, keď uviedlo, že vecou sťažovateľa ako osobitného subjektu zúčastneného na exekučnom konaní nie je to, či sa exekúcia zastaví, dôvod jej zastavenia alebo to, či sa v nej bude pokračovať. Jeho vecou z pohľadu ústavného je to, aby mu za jeho exekučnú činnosť bola priznaná primeraná odmena a náhrady. Aj zrušenie upovedomenia o zastavení starej exekúcie nevylučuje to, aby bola sťažovateľovi pri zastavení exekúcie z dôvodu podľa § 57 ods. 1 písm. f) Exekučného poriadku priznaná podľa § 203 Exekučného poriadku odmena a náhrady, a to aj proti bonitnému oprávnenému v sume, ktorá bude vyššia ako paušálna náhrada vo výške 35 eur priznaná podľa zákona č. 233/2019 Z. z. Na tom nemení nič ani § 243j Exekučného poriadku, podľa ktorého v exekučnom konaní začatom pred 1. aprílom 2017 ak sa exekúcia zastavila, môže súd rozhodnúť, že exekútor nemá nárok na náhradu trov exekúcie, ak sú tu dôvody hodné osobitného zreteľa, a to najmä ak exekútor pri výkone exekúcie nepostupoval v súlade so zákonom alebo ak nepredložil súdu vec na zastavenie podľa § 57 ods. 4 Exekučného poriadku.</p> <p>To bol aj prípad sťažovateľa v prejednávanej veci, keď okresný súd napadnutým uznesením zastavil exekúciu a sťažovateľovi nepriznal trovy exekúcie z dôvodu, že pri jej výkone nepostupoval v zmysle ustanovení Exekučného poriadku. S ohľadom na vyslovené závery pléna ústavného súdu v otázke zjednotenia právnych názorov senátov ústavného súdu považuje ústavný súd spôsob, akým okresný súd pristúpil k riešeniu otázky trov exekúcie, keď za daných okolností aplikoval § 243j Exekučného poriadku, za ústavne udržateľný.</p> <p>Z uvedených dôvodov ústavný súd ústavnej sťažnosti nevyhovel.</p>
<p>použitie odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, EStP a iných súdov</p>	<p>PLz. ÚS 1/2023</p>
<p>súvisiace právne predpisy</p>	
<p>klúčové slová</p>	<p>práva a slobody – právo na súdnu a inú právnu ochranu-právo na spravodlivý proces exekúcia-trovy exekúcie výklad (interpretácia)-právnej normy</p>

	exekúcia-exekučné konanie
--	---------------------------

spisová značka	I. ÚS 442/2022
populárny názov	trovy exekúcie v rámci schválenia rozvrhu výťažku
sudca spravodajca	Jana Baricová
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Nález - Nález
dátum rozhodnutia	23.02.2023
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 48 ods. 2 Ústava Slovenskej republiky čl. 20 ods. 1 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov
analytická právna veta	Z podstaty sa uspokojujú i súdne trovy a trovy exekúcie, ale súčasne sa z dražbou získaného výťažku uspokojujú aj ďalšie pohľadávky v poradí podľa § 157 ods. 1 Exekučného poriadku a súd rozhoduje buď o schválení alebo o neschválení rozvrhu výťažku ako celku. Pohľadávku na trovách nie je možné z hľadiska posudzovania prípustnosti dovolania vyhodnocovať izolovane, pretože pokiaľ by sa na trovy exekúcie (alebo na inú položku v poradí) nesprávne rozvrhlo viac z výťažku, ako je zákonom dovolené, o to menej by bola uspokojená iná pohľadávka, čo má nepochybne zásadný význam pre konečný (celkový) rozvrh výťažku a nadväzne i na verdikt o jeho (celkovom) schválení alebo neschválení.
skutkový stav a základné fakty	Súdny exekútor vymáhal v exekučnom konaní vedenom na okresnom súde pre oprávnenú pohľadávku v sume 100 985,31 € s príslušenstvom z dôvodu úveru poskytnutého povinnej úverovou zmluvou z 19. marca 1999. Sťažovateľka bola spolu so svojim už nebohým manželom ručiteľom na strane povinnej, pričom na základe platobného rozkazu krajského súdu boli obaja ručiteľia tiež právoplatne zaviazaní na úhradu dlhu. V exekučného konania vedeného proti ručiteľom súdny exekútor predal nehnuteľnosti, pričom príklep bol udelený za najvyššie podanie vo výške 20 503,49 eur. Rozvrh výťažku vo výške 20 743,41 eur z verejnej dražby týchto nehnuteľností schválil okresný súd uznesením z 21. apríla 2016, ktoré krajský súd potvrdil uznesením z 31. januára 2017. Súdny exekútor predal aj ďalšie nehnuteľnosti a príklep bol udelený za najvyššie podanie v sume 111 880,10 eur. Rozvrh výťažku vo výške 111 880,10 eur z verejnej dražby týchto nehnuteľností schválil okresný súd uznesením z 21. apríla 2016, ktoré krajský súd potvrdil uznesením z 31. januára 2017 V rámci tohto exekučného konania teda došlo k speňaženiu dvoch rôznych nehnuteľností a súdny exekútor vykonal dva osobitné rozvrhy výťažku, ktoré okresný súd schválil dvoma osobitnými rozhodnutiami. Proti oboim rozhodnutiam krajského súdu podala sťažovateľka dovolanie, ktorého prípustnosť v každej z vecí vyvodzovala jednak z § 420 písm. f) Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“) z dôvodu nedostatočnosti odôvodnenia a jednak z § 421 ods. 1 písm. a) a b) CSP, teda že rozhodnutie krajského súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu (v otázke priznania DPH na trovy exekúcie), resp., ktorá nebola v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte vyriešená. Najvyšší súd dovolania sťažovateľky uznesením z 27. mája 2020 a z 21. júna 2022 (ďalej len "napadnuté uznesenia") odmietol podľa § 447 písm. c) CSP z dôvodu ich procesnej neprípustnosti.
z odôvodnenia	K namietanému porušeniu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti namieta, že napadnutými uzneseniami

najvyššieho súdu boli porušené jej práva, pretože nesprávne vyhodnotil otázku prípustnosti jej dovolaní, a záver o ich odmietnutí postavil na nezákonných dôvodoch. Úlohou ústavného súdu tak bolo posúdiť, či právne závery, ktorými najvyšší súd odôvodnil odmietnutie dovolaní sťažovateľky, boli výsledkom ústavne udržateľnej aplikácie noriem procesného práva najvyšším súdom v súlade s označenými článkami ústavy a dohovoru.

Z konštantnej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že samotná otázka posúdenia podmienok na uskutočnenie dovolacieho konania vrátane posúdenia otázky prípustnosti dovolania patrí do výlučnej právomoci najvyššieho súdu ako dovolacieho súdu. Inými slovami, posúdenie tejto otázky je vecou zákonnosti a jej vyriešenie v súlade s ustanoveniami Civilného sporového poriadku, ktoré v zmysle čl. 46 ods. 4 ústavy majú ustanovovať podrobnosti o realizácii základného práva na súdnu ochranu vyplývajúceho z čl. 46 ods. 1 ústavy (obdobne čl. 6 ods. 1 dohovoru), v konečnom dôsledku nemôže viesť k záveru o porušení označených práv sťažovateľa (III. ÚS 450/2017). To samozrejme neplatí, ak by najvyšší súd posúdil otázku prípustnosti dovolania ústavne neudržateľne v neprospech sťažovateľa (IV. ÚS 80/2021).

Ako vyplýva z napadnutých uznesení, najvyšší súd sa najskôr zaoberal otázkou, či uznesenia krajského súdu potvrdzujúce rozhodnutia o schválení rozvrhu výťažku je možné napadnúť dovolaním. V tomto smere poukázal na § 202 ods. 4 Exekučného poriadku, podľa ktorého (s účinnosťou od 1. apríla 2017) dovolanie ani dovolanie generálneho prokurátora proti uzneseniu vydanému v exekučnom konaní nie je prípustné. Zákon č. 2/2017 Z. z. k úpravám účinným od 1. apríla 2017 v prechodnom § 243h ods. 1 prvej vete stanovil, že ak v § 243i až 243k neustanovuje inak, exekučné konania začaté pred 1. aprílom 2017 sa dokončia podľa predpisov účinných do 31. marca 2017. Sťažovateľka doručila dovolania za účinnosti novej právnej úpravy, a preto by prípustnosť dovolania nemala byť daná. Avšak najvyšší súd uviedol, že vzhľadom na povinnosť ústavne konformného výkladu pri riešení tejto otázky považoval za správne, aby sa prípustnosť dovolania posudzovala podľa právnej úpravy platnej v čase vydania dovolaní napadnutých rozhodnutí (pozri uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 6ECdo/15/2017 z 27. septembra 2017 publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky č. 2/2018 pod č. R 24/2018, pozn.). Tie boli vydané 31. januára 2017, a preto najvyšší súd posudzoval prípustnosť dovolania podľa právnej úpravy platnej v tomto čase, teda podľa ustanovení Exekučného poriadku v znení do 31. marca 2017 a podľa príslušných ustanovení Civilného sporového poriadku.

Z uvedeného vyplýva, že najvyšší súd nekonštatoval neprípustnosť dovolania na tom základe, že by išlo o vylúčenie exekučných vecí z dovolacieho prieskumu, a tomuto záveru niet z ústavnoprávneho hľadiska čo vytknúť, pretože je ústretivejší k právu sťažovateľky na prístup k súdu.

Vo vzťahu k posúdeniu dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a) a b) CSP sa najvyšší súd s otázkami sťažovateľky vyrovnal s poukazom na § 421 ods. 2 CSP, podľa ktorého je prípustnosť dovolania vylúčená ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n). Tento záver odôvodnil tým, že dovolanie síce smeruje proti rozhodnutiam, ktorými boli potvrdené uznesenia súdu prvej inštancie o schválení rozvrhu výťažku z dražby nehnuteľností, no podľa jeho názoru predstavujú predmetné rozhodnutia (z hľadiska posúdenia otázky prípustnosti dovolania) aj rozhodnutia o trovách exekúcie, a proti rozhodnutiu o trovách konania nie je prípustné dovolanie. Rovnako vyhodnotil i dovolanie sťažovateľky uplatnené z dovolacieho dôvodu podľa § 421 písm. b) CSP, v rámci ktorého sťažovateľka (okrem iného) namietala i) otázku aplikácie § 46 Exekučného poriadku v znení účinnom do 31. marca 2017 v rozvrhovom konaní a ii) otázku pomerného rozpočítavania trov exekútora medzi dve podstaty získané predajom nehnuteľností. 10 Ani v tejto časti nepovažoval najvyšší súd dovolania sťažovateľky za prípustné z dôvodu, že podstatu týchto právnych otázok tvorí výška trov exekúcie, a preto sa nimi nezaoberal [§ 421 ods. 2 CSP v spojení s § 357 písm. m) CSP]. Aj vo svojom stanovisku k ústavnej sťažnosti

najvyšší súd zotrval na názore, že dovolaním napadnuté uznesenia sa týkajú „výlučne výroku o trovách konania“.

Názor najvyššieho súdu, ktorý postavil záver o neprípustnosti dovolania na tom, že v istej časti sa výťažok z dražby použil i na trovy exekúcie, však nie je správny. Predmetom dovolacieho konania boli rozhodnutia krajského súdu, ktorým boli potvrdené uznesenia o schválení rozvrhu výťažku z dražby nehnuteľností. Rozvrh výťažku uskutočňuje súdny exekútor po schválení príklepu súdom (§ 154 ods. 1 veta prvá Exekučného poriadku), pričom na rozvrhovom pojednávaní určí poradie a spôsob úhrady nárokov, na ktoré treba prihliadať (§ 155 Exekučného poriadku). Podľa výsledkov rozvrhového pojednávania sa z podstaty uspokojujú pohľadávky v poradí, ktoré je uvedené v § 157 ods. 1 Exekučného poriadku (pohľadávky sa rozdeľujú do určitých skupín, pričom platí, že až po uspokojení pohľadávok v prednejšej skupine možno pristúpiť k uspokojeniu pohľadávok v ďalšej skupine; ak nemožno plne uspokojiť pohľadávky toho istého poradia, uspokojia sa pomerne). V najprednejšom poradí sa pritom uspokojujú súdne trovy a trovy exekúcie [§ 157 ods. 1 písm. a) Exekučného poriadku]. Trovami exekúcie sú v zmysle § 200 ods. 1 Exekučného poriadku odmena exekútora, náhrada hotových výdavkov a náhrada za stratu času pri vykonaní exekúcie.

Je teda pravdou, že z podstaty sa uspokojujú i súdne trovy a trovy exekúcie, ale súčasne sa z dražbou získaného výťažku uspokojujú aj ďalšie pohľadávky v poradí podľa § 157 ods. 1 Exekučného poriadku a súd rozhoduje buď o schválení alebo o neschválení rozvrhu výťažku ako celku. Pohľadávku na trovách nie je možné z hľadiska posudzovania prípustnosti dovolania vyhodnocovať izolovane, pretože pokiaľ by sa na trovy exekúcie (alebo na inú položku v poradí) nesprávne rozvrhlo viac z výťažku, ako je zákonom dovolené, o to menej by bola uspokojená iná pohľadávka, čo má nepochybne zásadný význam pre konečný (celkový) rozvrh výťažku a nadväzne i na verdikt o jeho (celkovom) schválení alebo neschválení. Rozhodovanie krajského súdu o odvolaní proti schváleniu rozvrhu výťažku v exekučnom konaní teda nebolo rozhodovaním súdu (iba) o trovách súdneho exekútora, tobôž o jeho nároku v takom zmysle, ako to vyplýva z § 357 písm. m) CSP, ale bolo rozhodovaním o (ne)schválení rozvrhu výťažku získaného verejnou dražbou, v rámci ktorého súd schvaľuje rozvrhnutie výťažku nielen na trovy exekúcie, ale aj na iné nároky veriteľov prihlásené ku dňu dražby. Nemožno preto uzavrieť, že by sťažovateľka napadla dovolaním rozhodnutie o trovách konania tak, ako to má na mysli § 357 písm. m) CSP.

Napriek tomu, že sťažovateľka sa domáhala preskúmania rozhodnutí krajského súdu ako celku, pričom spornými boli rozvrhy výťažku, najvyšší súd sa nimi odmietol zaoberať skrz konštatovanie o neprípustnosti dovolania pre neprípustný predmet prieskumu spočívajúci v trovách exekúcie. Takáto interpretácia prípustnosti dovolania je však prísne izolovaná, formalistická a nesprávna. Ústavný súd preto vo vzťahu k tejto sťažostnej námietke uzatvára, že postup právneho posudzovania prípustnosti dovolania v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) a b) CSP nebol správny, čím došlo k porušeniu práva sťažovateľky na spravodlivý proces. Záver najvyššieho súdu je výsledkom zjavne nesprávneho právneho posúdenia procesnej otázky prípustnosti dovolania.

Právnu otázku týkajúcu sa preskúmania rozhodnutia vydaného v inom konaní, medzi inými účastníkmi, a rešpektovanie právneho názoru ústavného súdu (čím mala sťažovateľka na mysli prvé exekučné konanie vedené proti dlžníkovi), ako aj otázku aplikácie § 162 Exekučného poriadku pri vykonávaní dvoch rôznych exekučných konaní na tú istú pohľadávku nevyhodnotil dovolací súd ako námietku nesprávneho právneho posúdenia podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP, ale ako námietku nepreskúmateľnosti odôvodnenia rozhodnutia krajského súdu [§ 420 písm. f) CSP]. S touto argumentáciou sťažovateľky sa podľa jeho názoru vysporiadal krajský súd v oboch rozhodnutiach, z ktorých vyplynulo, že nie je nemožné vymáhať pohľadávku dvoma nezávislými exekučnými konaniami, pričom v danom prípade sa nejde o totožné konania, hoci ide o jedného

oprávneného. Skutočnosť, že na jednu pohľadávku existujú dva exekučné tituly, nemohol odstraňovať exekučný súd. Námietku sťažovateľky o nepreskúmateľnosti napadnutého rozhodnutia preto považoval za nedôvodnú.

Takéto zdôvodnenie však neprináša sťažovateľke odpoveď na ňou nastolené námietky, keďže v nich neatakovala správnosť záveru o možnosti vymáhania pohľadávky dvoma exekučnými konaniami. Jej námietky smerovali (i) k nevyhnutnosti zohľadnenia čiastočného uspokojenia pohľadávky z prvého exekučného konania v druhom exekučnom konaní a (ii) k potrebe zohľadnenia trov exekúcie v rámci dvoch rozvrhových konaní. Odpoveď na tieto námietky sa neskrýva v citovanom bode uznesení krajského súdu, inú najvyšší súd neposkytol, a preto považuje ústavný súd námietku sťažovateľky o nepreskúmateľnosti a arbitrárnosti napadnutého uznesenia za opodstatnenú. Súčasne však považuje za potrebné dodať, že z priložených príloh vyplýva, že sťažovateľka sa nezúčastnila na rozvrhovom pojednávaní, nie je zrejmé, či boli podané námietky proti rozvrhu výťažku a či mal § 162 Exekučného poriadku v jej veciach relevanciu.

Sumarizujúc dosiaľ uvedené, ústavný súd uvádza, že záver najvyššieho súdu o odmietnutí dovolaní sťažovateľky z dôvodu ich procesnej neprípustnosti postavenej na už uvedených dôvodoch je neutržateľný a ústavne neakceptovateľný.

K namietanému porušeniu majetkových práv podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 1 dodatkového protokolu

Keďže ústavný súd zrušil napadnuté rozhodnutia a vrátil veci najvyššiemu súdu na ďalšie konanie, podľa názoru ústavného súdu sa pre sťažovateľku otvára priestor na to, aby sa najvyšší súd sám vyrovnal s ochranou majetkových práv sťažovateľky zaručených v čl. 20 ods. 1 ústavy, a to prostredníctvom nového rozhodnutia vo veci. Tejto časti ústavnej sťažnosti preto nevyhovel.

K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy

Sťažovateľka odvodila porušenie svojho práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov od neprimeranej dĺžky rozhodovania najvyššieho súdu o jej dovolaniach.

V poradí prvé dovolacie konanie prebiehalo od 5. februára 2018 do 27. mája 2020 (t. j. viac ako 2 roky) a v poradí druhé napadnuté dovolacie konanie trvalo od 27. decembra 2021 do 21. júna 2022 (t. j. 6 mesiacov). Ním opísaný procesný postup naznačuje prietahy zo strany okresného súdu, ktorý sťažovateľka neoznačila ako porušovateľa svojich práv, k stanovisku najvyššieho súdu sa nevyjadřila, a teda ani nevyvrátila ním uvádzané skutočnosti týkajúce sa primeranej dĺžky oboch dovolacích konaní.

Ústavný súd v tejto súvislosti poukazuje na svoje predchádzajúce rozhodnutia, v ktorých opakovane vyslovil, že ojedinelá nečinnosť súdu hoci aj v trvaní niekoľkých mesiacov sama osebe nemusí ešte zakladať porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (I. ÚS 42/01, III. ÚS 91/04), a že nie každý zistený prietah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy [čl. 6 ods. 1 dohovoru (napr. I. ÚS 46/01, II. ÚS 57/01, IV. ÚS 203/03, III. ÚS 359/08)]. K takémuto záveru ústavný súd dospel aj s prihliadnutím na rozhodovaciu prax a judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva v obdobných veciach, podľa ktorej dĺžka súdneho konania na jednom stupni v trvaní dvoch až troch rokov, v závislosti od povahy a zložitosti veci, nie je v rozpore s právom na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Z tohto dôvodu tejto časti ústavnej sťažnosti ústavný súd

	<p>nevyhovel.</p> <p>Vzhľadom na vyššie uvedené ústavný súd nálezom vyslovil, že napadnutými uzneseniami bolo porušené základné právo sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a jej právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Ústavný súd napadnuté uznesenia zrušil a veci vrátil najvyššiemu súdu na ďalšie konanie. Sťažovateľke priznal náhradu trov v konaní pred ústavným súdom. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti nevyhovel.</p>
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, EŠLP a iných súdov	NS SR: R 24/2018
súvisiace právne predpisy	
klúčové slová	dovolanie-prípustnosť dovolanie-dovolacie konanie práva a slobody – právo na súdnu a inú právnu ochranu-právo na súdnu ochranu exekúcia-exekučné konanie

spisová značka	I. ÚS 555/2022
populárny názov	trovy konania štátu v trestnom konaní
sudca spravodajca	Miloš Maďar
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Nález - Nález
dátum rozhodnutia	02.03.2023
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	<p>Dodatkový protokol k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 1</p> <p>Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1</p> <p>Ústava Slovenskej republiky čl. 50 ods. 2</p> <p>Ústava Slovenskej republiky čl. 20 ods. 1</p> <p>Charta základných práv Európskej únie čl. 47</p> <p>Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 13</p> <p>Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1</p> <p>Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 2</p> <p>Charta základných práv Európskej únie čl. 48 ods. 1</p>
analytická právna veta	<p>Ak okresný súd vydal uznesenie, ktorým uložil sťažovateľovi ako osobe právoplatne uznanej za vinnú povinnosť nahradiť štátu trovy konania podľa § 555 ods. 1 písm. d) Trestného poriadku po tom, čo nadobudlo právoplatnosť uznesenie o povolení obnovy trestného konania vrátane zrušenia pôvodne vydaného odsudzujúceho rozsudku, došlo k porušeniu základného práva na spravodlivý proces podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Platná a účinná právna úprava viaže nárok štátu na náhradu trov voči tej ktorej osobe na právoplatný odsudzujúci rozsudok, a contrario možno vyvodiť, že štát v tejto súvislosti nemá nárok na náhradu trov v iných prípadoch.</p>
skutkový stav a základné fakty	<p>Sťažovateľ bol rozsudkom okresného súdu zo 14. júla 2020 uznaný za vinného zo zločinu lúpeže podľa § 188 ods. 1 Trestného zákona v znení účinnom v rozhodnom období formou spolupáchateľstva podľa § 20 Trestného zákona. Uznesením z 27. augusta 2021 okresný súd rozhodol podľa § 394 ods. 1 Trestného poriadku v znení účinnom v rozhodnom období tak, že povolil obnovu konania trestnej veci odsúdeného ml. sťažovateľa. Zároveň podľa § 400 ods. 1 Trestného poriadku zrušil rozsudok okresného súdu zo 14. júla 2020, ako aj všetky ďalšie rozhodnutia obsahovo naň nadväzujúce, ktoré vzhľadom na zmenu, ku ktorej zrušením došlo, stratili podklad. Uznesenie okresného súdu nadobudlo právoplatnosť 3. septembra 2021.</p> <p>Uznesením z 24. júna 2022 (ďalej len "napadnuté uznesenie") okresný súd rozhodol tak, že podľa § 555 ods. 1 písm. d) Trestného poriadku uložil sťažovateľovi povinnosť nahradiť štátu preddavkové trovy trestného konania</p>

	určené paušálnou sumou 270 eur do 15 dní odo dňa doručenia predmetného uznesenia.
z odôvodnenia	<p>Podstata námietok sťažovateľa vo vzťahu k porušeniu práva na spravodlivý proces je založená na tvrdení o svojoľnosti a neodôvodnenosti napadnutého uznesenia. Podľa názoru sťažovateľa nemalo byť toto rozhodnutie vydané, keďže v jeho trestnej veci došlo k povoleniu obnovy konania, v nadväznosti na čo nebola splnená podmienka ustanovená § 555 ods. 1 písm. d) Trestného poriadku o právoplatnosti uznania sťažovateľa za vinného. Sťažovateľ argumentuje, že vydaním napadnutého uznesenia s konštatovaním jeho viny došlo aj k porušeniu jeho práva na prezumpciu neviny. Tiež uvádza, že nemožnosťou podať proti takému napadnutému uzneseniu opravný prostriedok, došlo aj k porušeniu jeho práva na účinný prostriedok nápravy.</p> <p>K namietanému porušeniu práva na spravodlivý proces podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru a práv podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 1 dodatkového protokolu napadnutým uznesením okresného súdu</p> <p>Ústavný súd považuje v prvom rade za potrebné sumarizovať a akcentovať časť vyjadrenia okresného súdu k ústavnej sťažnosti. Konajúca sudkyňa uviedla, že po právoplatnom povolení obnovy konania malo byť v rámci vydávania pokynov pre ďalší postup v predmetnej trestnej veci uvedené, že paušálne trovy trestného konania sa vo vzťahu k sťažovateľovi nemajú vyhotovovať do skončenia konania vo veci samej (k čomu nedošlo, pozn.). Poukázala na to, že došlo aj k zrejmej nesprávosti pri vyhotovení napadnutého uznesenia v súvislosti s označením „preddavkové trovy konania“, ktoré pomenovala písárskou chybou. Zároveň poukázala na interný systém súdu, v rámci ktorého zadala pokyn k „zrušeniu“ právoplatnosti a vykonateľnosti napadnutého uznesenia. Zároveň uviedla, že rozhodnutie nebolo predložené na vymáhanie justičnej pokladnici.</p> <p>Ústavný súd uvádza, že napadnuté uznesenie okresného súdu bolo vydané po tom, čo bola uznesením okresného súdu z 27. augusta 2021, právoplatným 3. septembra 2021, povolená obnova konania v trestnej veci sťažovateľa, a zároveň bol zrušený rozsudok okresného súdu zo 14. júla 2020, ako aj všetky ďalšie rozhodnutia obsahovo naň nadväzujúce. Okresný súd však po tom, čo došlo k obnove konania a zrušeniu rozhodnutia vo veci samej, vydal 24. júna 2022 napadnuté uznesenie podľa § 555 ods. 1 písm. d) Trestného poriadku. Z napadnutého uznesenia vyplýva, že okresný súd uložil sťažovateľovi ako osobe právoplatne uznanej za vinnú povinnosť nahradiť štátu trovy konania v sume 270 eur. Bol teda toho názoru, že vo veci sú splnené podmienky na jeho vydanie v zmysle § 555 ods. 1 písm. d) Trestného poriadku.</p> <p>Podľa § 555 ods. 1 písm. d) Trestného poriadku platí, že ak bol obžalovaný právoplatne uznaný za vinného, je povinný nahradiť štátu paušálnou sumou ostatné trovy, ktoré znáša štát. Podľa § 555 ods. 3 Trestného poriadku paušálnu sumu podľa odseku 1 písm. d) ustanoví všeobecne záväzný právny predpis, ktorý vydá ministerstvo spravodlivosti. Ústavný súd uvádza, že predmetná platná a účinná právna úprava viaže nárok štátu na náhradu trov voči tej ktorej osobe na právoplatný odsudzujúci rozsudok, a contrario možno vyvodiť, že štát v tejto súvislosti nemá nárok na náhradu trov v iných prípadoch.</p> <p>Vzhľadom na skutočnosti prezentované okresným súdom vo vyjadrení k ústavnej sťažnosti sa ústavný súd v danej veci zaoberal aj otázkou, či môže pozitívnym rozhodnutím v prospech sťažovateľa zlepšiť jeho právnu a faktickú pozíciu. Dospel k názoru, že predmetné nie je bez významu, keďže napadnuté uznesenie bolo riadne vydané a nadobudlo právoplatnosť a vykonateľnosť. V súvislosti s ním neboli vykonané iné/ďalšie nadväzujúce úkony, ktoré by svedčili o zmene týchto skutočností, v nadväznosti na čo nebol odstránený zásah takého rozhodnutia do práv sťažovateľa. Predmetný záver nemôže v okolnostiach preskúmvanej veci zmeniť ani vyjadrenie okresného súdu o tom, že rozhodnutie nebolo predložené na vymáhanie justičnej pokladnici, keďže ústavná sťažnosť podľa čl. 127 ústavy plní okrem funkcie subjektívnej ochrany základných práv a</p>

slobôd do značnej miery aj funkciu objektívnu, čo môže znamenať, že ústavná sťažnosť fyzickej osoby môže smerovať proti aktuálnym a trvajúcim zásahom orgánu verejnej moci do jeho základných práv alebo slobôd, teda takým zásahom, ktorých tvrdené 6 negatívne dopady vo vzťahu k sťažovateľovi mohli v čase preskúmania ústavnej sťažnosti v jej merite pretrvávať a vyvolávať v osobnej sfére sťažovateľa ujmu.

Ústavný súd sumarizuje, že vo veci sťažovateľa došlo k arbitrárnemu vydaniu napadnutého uznesenia, v súvislosti s ktorým chýbal základný predpoklad jeho vydania, t. j. obvinený nebol právoplatne uznaný za vinného v konaní vedenom pod sp. zn. 15 T 31/2020 (do podania ústavnej sťažnosti, pozn.). V jeho trestnej veci totiž došlo k právoplatnému povoleniu obnovy konania vrátane zrušenia pôvodne vydaného odsudzujúceho rozsudku okresného súdu, a to ešte pred tým, ako bolo vydané napadnuté uznesenie, čo explicitne vyplýva aj z vyjadrenia okresného súdu k ústavnej sťažnosti. V nadväznosti na uvedené okresný súd dospel k záveru o porušení práva sťažovateľa na spravodlivý proces podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Pokiaľ ide o namietaný čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 1 dodatkového protokolu, ústavný súd uvádza, že sťažovateľ namieta ich porušenie bez akejkoľvek ústavnoprávnej argumentácie. V konaní pred ústavným súdom len v nadväznosti na tvrdenie o porušení práva na spravodlivý proces vyslovil, že v nadväznosti naň došlo aj k porušeniu (bližšie nepomenovaných) práv podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 1 dodatkového protokolu. Nenamietal ani to, že by sumu, na ktorú bol zaviazaný napadnutým uznesením uhrádzal, resp. musel uhradiť. Na druhej strane okresný súd argumentoval, že predmetná suma nebola od sťažovateľa vymáhaná. Z dôvodov uvedených v tom bode ústavný súd podľa § 133 ods. 1 zákona o ústavnom súde a contrario ústavnej sťažnosti sťažovateľa v tejto časti nevyhoviel.

K namietanému porušeniu práv podľa čl. 50 ods. 2 ústavy, čl. 6 ods. 2 a čl. 13 dohovoru a čl. 47 a čl. 48 ods. 1 charty napadnutým uznesením okresného súdu

Sťažovateľ namietal, že ho okresný súd v napadnutom uznesení označil za osobu odsúdenú a právoplatne uznanú vinnou napriek tomu, že v čase jeho vydania neexistovalo žiadne rozhodnutie súdu, ktorým by bol sťažovateľ právoplatne uznaný vinným zo spáchania trestného činu, na základe čoho došlo k porušeniu jeho práva na prezumpciu neviny podľa čl. 50 ods. 2 ústavy, čl. 6 ods. 2 dohovoru a čl. 48 ods. 1 charty.

Ústavný súd je toho názoru, že popísané námietky sťažovateľa je potrebné posudzovať v celom kontexte predmetnej veci, a teda že sťažovateľ bol odsúdený v trestnej veci do okamihu právoplatného rozhodnutia o povolení obnovy tohto konania. Ústavný súd už vyššie pomenoval dôvody, pre ktoré došlo vo veci sťažovateľa k porušeniu jeho práva na spravodlivý proces. Možno sumarizovať, že podstatu tohto porušenia tvoril nesústreďený postup okresného súdu, ktorý vydal napadnuté uznesenie po tom, čo bola v trestnej veci sťažovateľa právoplatne povolená obnova konania, ako aj zrušený odsudzujúci rozsudok. Predmetný kontext potvrdzuje aj vyjadrenie okresného súdu k ústavnej sťažnosti o pochybení pri stanovovaní ďalších pokynov v trestnej veci sťažovateľa (v pokynoch v súdnom spise malo byť uvedené, že vzhľadom na právoplatnosť obnovy konania vo veci sťažovateľa sa paušálne trovy trestného konania vo vzťahu k sťažovateľovi do skončenia konania vo veci samej nevyhotovujú). Ústavný súd si je vedomý znenia obsahu napadnutého uznesenia, avšak zároveň je potrebné uviesť, že účelom vydania namietaného typu uznesenia je nahradenie trov trestného konania po právoplatnom uznaní tej ktorej osoby za vinnú. Keďže vo veci sťažovateľa došlo k pochybeniu v tejto súvislosti, podľa názoru ústavného súdu by bolo vyslovenie porušenia práva na prezumpciu neviny v okolnostiach preskúmanej veci príliš formalistickým vysporiadaním sa s touto časťou ústavnej sťažnosti. Z uvedených dôvodov

	<p>ústavný súd podľa § 133 ods. 1 zákona o ústavnom súde a contrario ústavnej sťažnosti sťažovateľa v tejto časti nevyhovel.</p> <p>Sťažovateľ namietal aj porušenie svojho práva na účinný prostriedok nápravy podľa čl. 13 dohovoru, ako aj práva podľa čl. 47 charty, keďže proti napadnutému uzneseniu okresného súdu nie je prípustný žiadny opravný prostriedok. Ústavný súd uvádza, že ochranu právam sťažovateľa poskytol ústavný súd (sťažovateľ teda mal účinný právny prostriedok nápravy pred národným súdom, ktorý aj využil, v nadväznosti na čo ústavný súd tejto časti ústavnej sťažnosti sťažovateľa podľa § 133 ods. 1 zákona o ústavnom súde a contrario nevyhovel. Ústavný súd nevyhovel ani námietkam sťažovateľa o porušení čl. 47 charty, v súvislosti s ktorým dospel k záveru, že nie je na vec sťažovateľa aplikovateľný ratione materiae, pričom zo strany sťažovateľa aj v tejto súvislosti absentovala akákoľvek ústavnoprávna argumentácia.</p> <p>Sťažovateľ si v ústavnej sťažnosti uplatnil aj nárok na finančné zadosťučinenie v sume 2 000 eur. Zohľadňujúc predovšetkým charakter a intenzitu porušenia práv sťažovateľa, ústavný súd dospel k záveru, že vyslovenie porušenia práv sťažovateľa a s tým spojené zrušenie napadnutého uznesenia je v danom prípade pre sťažovateľa dostatočným zadosťučinením a v tejto časti ústavnej sťažnosti ústavný súd sťažovateľovi nevyhovel.</p> <p>Vzhľadom na uvedené ústavný súd vyslovil, že napadnutým uznesením bolo porušené základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a jeho právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Napadnuté uznesenie ústavný súd zrušil, vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie a sťažovateľovi priznal náhradu trov konania pred ústavným súdom. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti ústavný súd nevyhovel.</p>
použitie odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, EStP a iných súdov	
súvisiace právne predpisy	
klúčové slová	trestné konanie-obnova konania v trestnom konaní práva a slobody – právo na súdnu a inú právnu ochranu-právo na spravodlivý proces trovy konania-preddavok

spisová značka	I. ÚS 624/2022
populárny názov	povinnosť súdu vyčísliť trovy konania
sudca spravodajca	Miloš Maďar
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Nález - Nález
dátum rozhodnutia	09.02.2023
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Dodatkový protokol k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 ústavný zákon č. 23/1991 Zb., ktorým sa uvádza Listina základných práv a slobôd čl. 36 ods. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 20 ods. 1 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov
analytická právna veta	Z ustanovenia § 262 Civilného sporového poriadku nevyplýva pred rozhodnutím súdu o výške náhrady trov konania povinnosť vyzývať stranu na vyčíslenie trov konania či predloženie pokladov preukazujúcich ich výšku. Okresný súd má povinnosť vyčísliť tie trovy konania, o ktorých objektívne vie, resp. má povinnosť vyčísliť tie trovy konania, ktorých existencia a výška bola zo spisu v

<p>skutkový stav a základné fakty</p>	<p>čase rozhodovania jednoznačne zistiteľná</p> <p>Sťažovateľka vystupovala v pozícii žalovanej v konaní vo veci samej pred okresným súdom o zaplatenie majetkovej ujmy. Okresný súd vo veci samej rozhodol rozsudkom, ktorý bol potvrdený rozsudkom krajského súdu. Okresný súd v treťom výroku priznal sťažovateľke náhradu trov konania v rozsahu 100 % voči žalobcovi. Krajský súd v druhom výroku priznal sťažovateľke proti žalobcovi náhradu trov odvolacieho konania v celom rozsahu.</p> <p>O výške náhrady trov konania rozhodol vyšší súdny úradník uznesením zo 17. decembra 2021 tak, že žalobcovi neuložil povinnosť uhradiť trovy konania dôvodiac, že sťažovateľka opomenula preukázať a náležite vyčísliť trovy konania pred rozhodovaním vyššieho súdneho úradníka podľa § 262 ods. 2 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“).</p> <p>O sťažnosti sťažovateľky rozhodol okresný súd obsadený sudcom uznesením z 2. februára 2022 (ďalej len "napadnuté uznesenie") tak, že uznal čiastočnú dôvodnosť sťažnosti, a preto zmenil výrok uznesenia vydaného vyšším súdnym úradníkom tak, že žalobca je povinný nahradiť sťažovateľke trovy konania vo výške 21 330,22 eur. Tým priznal sťažovateľke nárok na čiastočnú náhradu trov konania. Tropy za úkony právnej služby vykonané v roku 2019 nepriznal dôvodiac, že v období od 2. februára 2017 do rozhodnutia vyššieho súdneho úradníka nedošlo zo strany sťažovateľky k vyčísleniu trov konania vedeného pred okresným súdom ani pred odvolacím súdom.</p>
<p>z odôvodnenia</p>	<p>Podstata námietok sťažovateľky v súvislosti s namietaným porušením jej základného práva na súdnu ochranu (čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny), práva na spravodlivé súdne konanie (čl. 6 ods. 1 dohovoru) a porušením jej základného práva vlastníť majetok (čl. 20 ods. 1 ústavy, čl. 1 dodatkového protokolu) je založená na jej tvrdení o arbitrárnom výklade a nesprávnej aplikácii § 262 ods. 2 CSP, v dôsledku ktorého okresný súd nepriznal sťažovateľke v napadnutom uznesení náhradu trov konania za úkony právnej služby, o ktorých existencii a výške mal okresný súd z obsahu súdneho spisu a priebehu konania nepochybniteľnú vedomosť. Okresný súd uložil 5 sťažovateľke povinnosť mimo rámca zákona vyčísliť trovy konania a ich nevyčíslenie sankcionoval ich nepriznaním.</p> <p>Ústavný súd sa už vo svojej rozhodovacej činnosti vyjadril k rozhodovaniu o výške náhrady trov konania podľa § 262 ods. 2 CSP, keď konšatoval, že z predmetného ustanovenia súdu pred rozhodnutím o výške náhrady trov konania nevyplýva povinnosť vyzývať stranu na vyčíslenie trov konania či predloženie pokladov preukazujúcich ich výšku. Okresný súd má povinnosť vyčísliť tie trovy konania, o ktorých objektívne vie, resp. má povinnosť vyčísliť tie trovy konania, ktorých existencia a výška bola zo spisu v čase rozhodovania jednoznačne zistiteľná (m. m. I. ÚS 483/2022, III. ÚS 191/2020).</p> <p>Ústavný súd dopĺňa, že už samotný gramatický výklad § 262 ods. 2 CSP by mal okresný súd viesť k záveru, že je povinnosťou súdu prvej inštancie vyčísliť trovy konania. Inými slovami, má o výške náhrady rozhodnúť ex offa bez toho, aby bola ustanovená zákonná povinnosť sporových strán vyčísliť trovy konania. Keďže poznať zákony neznamená rozumieť len ich slovám, ale predovšetkým ich účelu či zmyslu, možno na účel objasnenia obsahu predmetnej právnej normy doplniť o výklad teleologický, v zmysle ktorého strane konania nemožno uprieť nárok na náhradu trov konania z dôvodu, že si ich neuplatnila. Samotný zákonný koncept rozhodovania o výške náhrady trov konania, tak ako je zakotvený v § 262 ods. 2 CSP, nepochybné predstavuje inštitút, v rámci ktorého môže súd efektívne smerovať konanie k rýchlemu a pritom spravodlivému rozhodnutiu vo veci vyčíslenia trov konania bez neprimeraného zaťažovania strán sporu (čl. 17 CSP).</p> <p>Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti, ako aj v replike zdôrazňuje, že o náhradu takých trov, ktoré zo súdneho spisu nevyplývajú v konaní pred okresným súdom, nepožiadala. Túto skutočnosť považuje ústavný súd za nespornú, a preto považuje argumentáciu okresného súdu týkajúcu sa doplnení podkladov</p>

	<p>sťažovateľkou v sťažnostnom konaní, najmä však argumentáciu o pasivite sťažovateľky (resp. jej právnej zástupkyňi), ktorá nereagovala na výzvu okresného súdu, za právne irelevantnú pre túto konkrétnu vec.</p> <p>Hoci je ústavný súd vo svojej rozhodovacej činnosti vo vzťahu k rozhodnutiam všeobecných súdov týkajúcich sa náhrady trov konania zdržanlivý (porovnaj m. m. II. ÚS 78/03, II. ÚS 31/04, IV. ÚS 45/06, I. ÚS 156/2010, IV. ÚS 40/2011), konkrétne právne okolnosti sťažovateľkinej veci napokon priviedli ústavný súd k záveru, že ústavne neudržateľná interpretácia § 262 ods. 2 CSP okresným súdom spojená s uložením povinnosti sťažovateľke (ako strane konania), ktorá jej zo zákona nevyplýva, a sankcionovaním nesplnenia tejto povinnosti predstavuje extrémne vybočenie z pravidiel civilného súdneho konania (§ 262 ods. 2 CSP)</p> <p>Z tohto dôvodu ústavný súd vyslovil porušenie základných práv sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny a čl. 6 ods. 1 dohovoru, ako aj práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 1 dodatkového protokolu, napadnuté uznesenie zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie. Zároveň priznal sťažovateľke náhradu trov v konaní pred ústavným súdom.</p>
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESEP a iných súdov	
súvisiace právne predpisy	
kľúčové slová	arbitrárnosť trovy konania

spisová značka	I. ÚS 31/2023
populárny názov	odôvodnenie účelnosti úkonov v uznesení o trovách
sudca spravodajca	Jana Baricová
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Nález - Nález
dátum rozhodnutia	16.03.2023
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 47 ods. 3 ústavný zákon č. 23/1991 Zb., ktorým sa uvádza Listina základných práv a slobôd čl. 36 ods. 1 ústavný zákon č. 23/1991 Zb., ktorým sa uvádza Listina základných práv a slobôd čl. 37 ods. 3 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov
analytická právna veta	Ani pri rozhodovaní o výške trov konania nemôže súd rezignovať na požiadavku riadneho a dostatočného odôvodnenia súdneho rozhodnutia. Jednoznačné konštatovanie všeobecného súdu v uznesení o výške trov konania, že ide o účelne vykonané úkony, ktoré sú úkonmi vo veci samej, nestačí bez ďalšieho na to, aby takéto rozhodnutie spĺňalo atribúty ústavnosti. Absencia akéhokoľvek relevantného a dostačujúceho odôvodnenia tak má za následok, že napadnuté rozhodnutie súdu je nepreskúmateľné.
skutkový stav a základné fakty	Sťažovateľ ako žalobca inicioval na okresnom súde spor o náhradu škody. V spore neuspel a žalovanej bol priznaný nárok na náhradu trov prvoinštančného a odvolacieho konania. Okresný súd nadväzne uznesením z 24. februára 2020 zaviazal sťažovateľa k povinnosti zaplatiť žalovanej trovy konania vo výške 55 959,17 eur. Proti tomuto rozhodnutiu vydanému vyšším súdnym úradníkom podal sťažovateľ sťažnosť, v ktorej namietal priznanie odmeny za niekoľko úkonov právnej služby. Sudca okresného súdu uznesením z 10. októbra 2022 (ďalej len "napadnuté uznesenie") sťažnosť sťažovateľa zamietol, pričom vo vzťahu k jeho námietkam stroho konštatoval, že ním namietané úkony právnej služby sú

	<p>úkonmi vo veci samej, ich vykonanie vyplynulo z obsahu spisu a boli vykonané účelne.</p>
<p>z odôvodnenia</p>	<p>Po preskúmaní napadnutého uznesenia ústavný súd uvádza, že okresný súd sa v napadnutom uznesení vôbec nevysporiadal s argumentáciou sťažovateľa, ktorou spochybňoval priznanie odmeny žalovanej za niektoré z úkonov právnych služieb, a bez akéhokoľvek zdôvodnenia paušálne skonštatoval, že každý jeden úkon právnej služby bol úkonom vo veci samej, a bol účelný. Pritom minimálne námietka sťažovateľa spochybňujúca opodstatnenosť priznania náhrady trov konania za úkony právnej služby súvisiace s dovolacím konaním vedeným žalovanou, ktoré sa týkali čiastočného oslobodenia sťažovateľa od súdneho poplatku, nebola bez významu a vyžadovala reakciu okresného súdu. Ako totiž vyplýva z rozhodnutia najvyššieho súdu, na ktoré sťažovateľ poukázal, žalovaná v tomto dovolacom konaní nebola úspešná, jej dovolanie najvyšší súd zamietol, a teda jej nevznikol ani len nárok na náhradu trov za toto dovolacie konanie. Ani k ostatným námietkam sa okresný súd nevyjadril a neindividualizoval posúdenie jednotlivých úkonov právnej služby, ktoré si žalovaná uplatňovala a ktoré sťažovateľ namietal.</p> <p>Okresný súd teda nepostupoval tak, aby sa námietky sťažovateľa spochybňujúce účelnosť a opodstatnenosť vynaloženia nákladov za jednotlivé úkony právnej služby na obranu práva žalovanej spoľahlivo objasnili. Nemožno pritom pochybovať, že išlo o námietky relevantné, ktorých preukázanie by mohlo mať vplyv na celkovú výšku trov konania, keď odmena za jeden úkon právnej služby nie je zanedbateľná, a predstavuje sumu 1 814,29 eur. V tejto súvislosti ústavný súd uvádza, že ani pri rozhodovaní o výške trov konania nemôže súd rezignovať na požiadavku riadneho a dostatočného odôvodnenia súdneho rozhodnutia. Jednoznačné konštatovanie všeobecného súdu v uznesení o výške trov konania, že ide o účelne vykonané úkony, ktoré sú úkonmi vo veci samej, nestačí bez ďalšieho na to, aby takéto rozhodnutie spĺňalo atribúty ústavnosti. Absencia akéhokoľvek relevantného a dostačujúceho odôvodnenia tak má za následok, že napadnuté rozhodnutie súdu je nepreskúmateľné.</p> <p>Na základe uvedených skutočností dospel ústavný súd k presvedčeniu, že okresný súd svoje závery týkajúce sa výroku o trovách konania neodôvodnil ústavne súladným spôsobom.</p> <p>Pokiaľ ide o námietku sťažovateľa o tom, že mu okresný súd nedoručil stanovisko žalovanej k jeho sťažnosti a nereflektoval na jeho vyjadrenie k nemu, je potrebné najskôr uviesť, že Civilný sporový poriadok určuje pre vzájomné doručovanie a vytváranie možnosti vyjadrenia osobitné pravidlá, v ktorých sa realizujú ústavné princípy súdneho konania tak, ako vyplývajú zo sťažovateľom namietaných ustanovení ústavy a listiny, a z ktorých možno vyvodit' aj princíp rovnosti zbraní a kontradiktórnosti konania. Z konštrukcií podústavného práva je však zrejmé, že tieto princípy nemožno redukovať na záver, že každé podanie, o ktorom majú súdy rozhodnúť, musí byť nevyhnutne doručené protistrane a zároveň jej musí byť daný priestor na vyjadrenie. Civilný sporový poriadok pri množstve podaní mlčí v otázke o tom, či tieto podania treba doručiť protistrane a či je potrebné dať protistrane priestor na vyjadrenie sa pred rozhodnutím. Kontradiktórnosť v podobe doručovania a vyjadrovania sa k podaniam totiž nie je samostatná ústavná hodnota. Ide len o prostriedok na to, aby proces ako celok spĺňal požiadavky, ktoré naň kladie ústava a dohovor tak, aby bola vec rozhodnutá nielen spravodlivo, ale aj v primeranej lehote, a tak, aby sa obe strany mohli vyjadriť ku všetkým dôkazom, ktoré sa týkajú ich veci, ktorú nemožno stotožniť s akýmkoľvek procesným postupom súdu (III. ÚS 293/2022).</p> <p>V tejto súvislosti je potrebné uviesť, že vyjadrenie sťažovateľa k stanovisku žalovanej bolo okresnému súdu doručené až po tom, čo bolo rozhodnuté o jeho sťažnosti proti rozhodnutiu vyššieho súdneho úradníka napadnutým uznesením. Niet preto dôvodu, pre ktorý by bolo možné vyčítať okresnému súdu, že naň neprihliadol. Keďže však ústavný súd zrušil napadnuté uznesenie a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie z dôvodov uvedených v predošlých bodoch tohto nálezu, podľa názoru ústavného súdu sa otvára priestor na to, aby sa</p>

	<p>okresný súd sám vyrovnal s ochranou práv sťažovateľa vyplývajúcich z čl. 47 ods. 3 ústavy, resp. čl. 37 ods. 3 listiny, vyhodnotením obsahu jednotlivých podaní strán sporu, a opätovne tak vo veci rozhodol. Ústavný súd preto tejto časti ústavnej sťažnosti nevyhovel.</p> <p>Vzhľadom na vyššie uvedené ústavný súd konštatoval, že napadnutým uznesením bolo porušené právo sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy Slovenskej republiky a čl. 36 ods. 1 listiny a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Ústavný súd napadnuté uznesenie okresného súdu zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie. Zároveň priznal sťažovateľovi náhradu trov v konaní pred ústavným súdom. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti ústavný súd nevyhovel.</p>
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESEK a iných súdov	
súvisiace právne predpisy	
klúčové slová	<p>advokát, advokácia-náhrada trov právneho zastúpenia trovy konania-náklady konania rozhodnutie-nepreskúmateľnosť práva a slobody – právo na súdnu a inú právnu ochranu-právo na súdnu ochranu</p>

Spracovalo Analytické oddelenie Kancelárie Ústavného súdu Slovenskej republiky

Upozornenie :

Prehľad vybraných rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „prehľad“) je neoficiálnym dokumentom, ktorý slúži výlučne na informovanie o rozhodovacej činnosti Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“). Prehľad zostavuje Analytické oddelenie Odboru súdnych poradcov a súdnej agendy Kancelárie Ústavného súdu Slovenskej republiky z rozhodnutí ústavného súdu, písomne vyhotovených a odoslaných účastníkom konania v danom období. Prehľad nezaväzuje ústavný súd a nenahrádza jednotlivé rozhodnutia ústavného súdu, z ktorých bol zostavený.